

Sygn. akt III AUa 286/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	Urszula Iwanowska (spr.) Romana Mrotek
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 stycznia 2020 r. w S.

sprawy H. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 31 maja 2019 r., sygn. akt VI U 1102/18

oddala apelację.

Romana Mrotek	SSA Jolanta Hawryszko	Urszula Iwanowska
---------------	-----------------------	-------------------

III AUa 286/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 lipca 2018 r. ustalił na nowo wysokość emerytury H. M. przeliczając część socjalną świadczenia z uwzględnieniem kwoty bazowej obowiązującej w marcu 2018 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji H. M. powołując się na wyrok Sądu Okręgowego z dnia 20 lipca 2018 r., wydany w sprawie VI U 494/18 wskazała, że przy wyliczeniu wysokości emerytury nowa kwota bazowa powinna być stosowana zarówno do części socjalnej, jak i stażowej emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270; powoływana dalej jako: ustawa emerytalna), możliwe było przeliczenie jedynie części socjalnej emerytury wnioskodawczyni.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

H. M. urodziła się w dniu (...) Od dnia 1 września 1988 r. (winno być: 1998 r.) pobierała emeryturę wcześniejszą. W dniu 29 września 2017 r. złożyła wniosek o emeryturę w wieku powszechnym. Prawo do emerytury nabyła od dnia 1 września 2017 r.

W dniu 12 marca 2018 r. ubezpieczona wystąpiła o przyznanie emerytury według starych zasad argumentując, że przepracowała 30 miesięcy. Decyzją z dnia 9 kwietnia 2018 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury według starych zasad. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 20 lipca 2018 r. zmienił tę decyzję nakazując organowi rentowemu ustalenie wysokości emerytury skarżącej według kwoty bazowej z dnia 12 marca 2018 r. Organ rentowy wykonując ten wyrok sporną decyzją przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury według starych zasad stosując kwotę bazową z dnia 12 marca 2018 r. do części socjalnej emerytury.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za niezasadne.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. przyznająca skarżącej emeryturę w trybie art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym przepisem: emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury (ust. 3). Natomiast przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (ust. 4).

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy słusznie przyjął, iż kwota bazowa z dnia 12 marca 2018 r. może być podstawą do przeliczenia wyłącznie części socjalnej emerytury wnioskodawczyni. Powyższe rozumowanie potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009 r., I UZP 6/09, o treści: kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 tej ustawy emerytalnej).

Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że pełnomocnik ubezpieczonej twierdził, iż powyższa uchwała nie znajduje zastosowania do jego klientki, która przeszła z emerytury wcześniejszej na emeryturę nabywaną w powszechnym wieku emerytalny. Było to rozumowanie nietrafne albowiem stan faktyczny stanowiący podstawę do wydania przywołanej uchwały dotyczył kobiety, która przeszła na emeryturę wcześniejszą i następnie nabyła prawo do emerytury w wieku powszechnym.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy odwołanie oddalił.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości nie zgodziła się H. M., która w wywiedzionej apelacji wniosła o:

- jego zmianę i uwzględnienie odwołania przez uchylene w całości zaskarżonej decyzji ZUS

lub

- o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania

oraz

- zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Apelująca zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1) istotny błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia polegający na oczywiście błędnym przyjęciu, iż ubezpieczona H. M. od dnia 1 września 1988 r. pobierała emeryturę wcześniejszą, podczas gdy ubezpieczona pobierała tę emeryturę od 1998 roku;

2) brak rozpoznania całości odwołania i brak ustosunkowania się do zarzutu, iż skarżąca przedmiotową decyzję ZUS zaskarżyła w całości.

Apelująca podniosła, że Sąd winien był zbadać, nie tylko tzw. część stażową świadczenia emerytalnego, ale również część socjalną - czego nie dopełnił z pokrzywdzeniem skarżącej. Ubezpieczona bowiem skarżyła decyzję w całości, a zatem żądała rozpoznania decyzji również w części dotyczącej podstawy wymiaru, w szczególności podstawę wymiaru po ustaleniu kwoty bazowej i wyliczania w ten sposób części socjalnej. Tego zarzutu sąd pierwszej instancji nie skontrolował w ogóle, co stanowi istotne naruszenie prawa i przepisów ustawy emerytalnej, a w szczególności art. 53 ust. 4 w zw. z art. 27 tej ustawy.

W uzasadnieniu skarżąca w uzupełnieniu zarzutów między innymi podniosła, że sąd pierwszej instancji nie dokonał weryfikacji wadliwych ustaleń organu rentowego - właśnie w części tzw. socjalnej. Brak przeliczenia kwoty bazowej z marca 2018 r. i niepomnożenie jej przez wwpw, tj. 194,97, spowodował błędne ustalenie wysokości kwoty do wyliczenia tzw. części socjalnej. Wadliwie została wyliczona kwota bazowa i nieprawidłowe również są przeliczenia dokonane na nieprawidłowych kwotach. Z prawideł matematyki wynika, iż jeżeli którykolwiek z czynników mnożenia jest wadliwy, to również wynik będzie wadliwy. Sąd zaniechał całkowicie zbadania, czy ZUS prawidłowo wyliczył kwotę bazową (a wyliczył ją wadliwie), jeśli bez uwzględnienia starych zasad Sąd nie zbadał czy ZUS prawidłowo obliczył tzw. część socjalną (a obliczył ją wadliwie), to wobec powyższego kwota przyznanej emerytury została ustalona wadliwie, gdyż każdy ze składników powinien być wyższy.

W tej sytuacji skoro sąd pierwszej instancji nie zbadał poprawności wyliczenia tzw. części socjalnej, to jego rozstrzygnięcie z oczywistych przyczyn jest wadliwe. Sąd powinien był zbadać dokładnie wyliczenie tzw. części socjalnej, tj. czy kwota bazowa została zastosowana zgodnie z ustawą.

Skarżącą podniosła, że jeżeli sąd pierwszej instancji nie chciał dokonywać wskazanych przeliczeń, to winien był skorzystać z opinii biegłego dla ich dokonania. Ponieważ Sąd ani nie dokonał kontroli tych wyliczeń we własnym zakresie, ani nie powołał biegłego, to winien był zgodnie z treścią wcześniejszego orzeczenia w sprawie VI U 494/18 to uczynić. W tej sytuacji, ponieważ zaskarżona decyzja nie uwzględniła poprawnych przeliczeń w części socjalnej, to rozstrzygnięcie Sądu oddalającego jest dotknięte istotnymi wadami z przyczyn wyżej podanych. Brak kontroli

i sprawdzenia elementów mających wpływ na wysokość części socjalnej emerytury winien skutkować uchYLENIEM zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej jest nieuzasadniona.

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym akt sprawy VI U 494/18 i orzeczenia wydanego w tej sprawie, a także zarzutów podniesionych w apelacji prowadzi, zdaniem sądu odwoławczego, do wniosku, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny, podzielił zarówno ustalenia, jak i rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, i przyjął je za własne, co czyni zbytecznym ich ponowne szczegółowe przytaczanie w tej części uzasadnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 oraz z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303).

W odpowiedzi na zarzuty apelacji w pierwszej kolejności należy wskazać, że okoliczność, iż sąd pierwszej instancji błędnie wskazał rok nabycia przez ubezpieczoną prawa do wcześniejszej emerytury (zamiast roku 1998 wskazano 1988 r.) nie ma wpływu na ocenę prawidłowości rozstrzygnięcia sporu. Sąd odwoławczy z urzędu uwzględnił tę oczywistą omyłkę pisarską i dlatego dokonał adnotacji w przytoczonym powyżej stanie faktycznym sprawy.

Odnośnie zarzutu braku rozpoznania całości odwołania i braku ustosunkowania się do zarzutu, iż apelująca zaskarżyła decyzję ZUS w całości przypomnieć trzeba, że zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja z dnia 4 października 2018 r. wydana została przez organ rentowy w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 lipca 2018 r. (VI U 494/18), którym przyznano ubezpieczonej prawo do emerytury, której wysokość organ rentowy winien ustalić na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy FUS wg kwoty bazowej obowiązującej na dzień 12 marca 2018 r.

W sprawie bezspornym jest, że kwota bazowa obowiązująca na dzień 12 marca 2018 r. to kwota 3.371,13 zł zgodnie z art. 19 ustawy emerytalnej w związku z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2018 r. w sprawie kwoty bazowej w 2017 r. (M. P. z 2018 r., poz. 188). W ocenie sądu odwoławczego nie budzi też żadnej wątpliwości, że powyższa kwota została uwzględniona przy ustaleniu wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonej w zaskarżonej decyzji.

Jednocześnie wyjaśnić trzeba, że „kwota bazowa” to pojęcie ustawowe zdefiniowane w przepisach wyżej powołanych. Natomiast jej zastosowanie przy wyliczeniu wysokości świadczenia emerytalnego zostało jednoznacznie określone w art. 53 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej, który dotyczy tzw. części socjalnej świadczenia. Zestawienie art. 53 ust. 1 pkt. 1 i ust. 3-4 ustawy emerytalnej prowadzi do wniosku, że część socjalna zawsze stanowi 24% kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku o ustalenie prawa do kolejnego świadczenia - w niniejszej sprawie - emerytury ubezpieczonej. Stanowisko to od lat utrwalone jest w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego na podstawie uchwały siedmiu sędziów Sadu Najwyższego z dnia 10 września 2009 r., I UZP 6/09 (OSNP 2010/5-6/72), w której uznano, że nową kwotą bazową, z zastrzeżeniem wykazania 30-miesięcznego podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury.

Podkreślić przy tym trzeba, że Trybunał Konstytucyjny już w wyroku z dnia 24 kwietnia 2006 r., w sprawie P 9/05 (OTK-A 2006/4/46 - Dz. U. z 2006 r., nr 75, poz. 530) uznał, że art. 53 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W sprawie nie jest kwestionowany fakt, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji wykonał powyższe dyspozycje i dla potrzeb wyliczenia części socjalnej „nowej” emerytury ubezpieczonej przyjął 24% z kwoty bazowej ustalonej przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 20 lipca 2018 r. – 3.371,13 zł.

Przepis art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej nie przewiduje innego ustalenia „części socjalnej” niż ten przedstawiony powyżej. Zatem kwestionowanie przez skarżącą sposobu ustalenia części socjalnej jej „nowej” emerytury nie ma uzasadnienia w obowiązującym stanie prawnym.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonej w całości.

Romana Mrotek Jolanta Hawryszko Urszula Iwanowska